Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 3-го КВІТНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 3, 1956. No. 62. VOL. LXIII.

РЕСПУБЛІКАНЦІ ЗАКИДАЮТЬ БЕЗДІЛЛЯ ДЕМОКРАТИЧНОМУ КОНҐРЕСОВІ

АСИСТЕНТ ПРЕЗИДЕНТА ШЕРМАН АДАМС І КРАЙОВИЙ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ДЕМОКРАТИЧНИЙ КОНҐРЕС ДЛЯ ВИБОРЧИХ ЦІЛЕЙ НЕ УХВАЛЮЄ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

Вашингтон. — Республіканці пляпують зробити виборчу проблему з того, що теперішній Конґрес з демократичною більщістю „не робить нічого", бо хоче показати виборцям, що республіканський уряд не є прихильний народові. Ця атака проти Конґресу почалася з Білого Дому і від Республіканського Крайового Комітету. Подібну акцію проти Конґресу вів під час виборів бувший президент Геррі С. Труман в 1948 році, який тоді виступав проти республіканської більшости в Конґресі і виграв був вибори. Тепер цією тактикою думають покористуватися республіканці. Головний асистент президента Айзенгавера Шерман Адамс промовляв на телевізії в Ню Йорку і заявив, що „Президент Айзенгавер невдоволений з вислідів праці теперішнього Конґресу, який досі впродовж повних трьох місяців дуже мало зробив, і має ще дуже багато зробити", — хоч думає вже 1-го липня закінчити свою сесію. „Це зовсім природно, казав Адамс, що опозиційна партія не хоче допустити до того, щоб уряд міг похвалитися успіхами на цій сесії Конґресу", яка відбувається перед виборами. Одночасно проти Конґресу виступив і орган Республіканського Крайового Комітету, в якому пишеться, що друга сесія демократами контрольованого 84-го Конґресу „зовсім не працює". — „Сенат, — пишеться в цьому органі, досі прийняв тільки два законопроєкти, про природний газ і про фермерську програму, але Президент мусів поставити „вето" проти законопроєкту про природний газ, бо виявилися спроби ззовні впливати на сенаторів, щоб голосували за цим законопроєктом". Невдоволений Президент також із законопроєкту про фермерську програму, якого також, мабуть, мусітиме не підписати. В органі Республіканської партії атакується Конґрес за те, що досі не скінчив нарад над фермерським законопроєктом, і фермери не зможуть користати з „земельного банку", бо вже мусять засівати поля, незнаючи, чи закон про „земельний банк" буде ухвалений і не можуть не обсівати частини своїх піль, бо не знають, чи дістануть за них відшкодування від уряду. — В цій статті республіканці гостро атакують демократичного сенатора Гюберта Г. Гомфрі за те, що стримує ухвалення фармерського законопроєкту, який має бути ухвалений аж після великодніх ферій Конґресу, які тривають до 9-го квітня. Демократичні сенатори негайно спростовують твердження республіканців. Сенатор Гомфрі заявив, що уряд вже може здійснювати „земельний банк", бо на це є уповноваження Конґресу видати на цю ціль 1,200,000,000 долярів. Гомфрі твердить, що вина за неухвалення фармерського законопроєкту є по боці уряду. Сенатор Олін Д. Джанстон заявив, що уряд закидає цій сесії Конґресу бездіялля, бо хоче покористовуватися тією самою тактикою, при допомозі якої демократи виграли вибори в 1948 році.

Президент чекає на рішення Ніксона

Вашингтон. — Президент Айзенгавер все ще не знає, чи віце-президент Ричард М. Ніксон погодиться ще раз кандидувати на те становище, яке тепере займає. Це виявив один республіканець, який займає високе становище. Ніксон виїхав на відпочинок і вернеться до столиці аж 8-го квітня, саме тоді, коли Президент виїде на тиждень до Оґести в Джорджії, де буде відпочивати і грати в ґольфа. Приятелі віце-президента постійно заявляють, що він погодиться ще раз кандидуваои, але сал Ніксон не виявив своєї думки Айзенгаверові в цій справі. Деякі республіканські політики твердять, що політичним амбіціям Ніксона відповідатиме пост члена кабінету в уряді Айзенгавера, а не становище віце-президента. На думку цих політиків рішення Ніксона не старатися про реномінацію на віцепрезидента зовсім не буде противитися заяві Айзенгавера з 14-го березня, коли Президент був аявив, що „буде щасливим, коли зможе бути на одному списку разом із Ніксоном". Цю залву зробив Президент після ромови з Ніксоном, і віце-президент подякував за неї Президентові. Айзенгавер сказав був тоді, що на його думку, Ніксон „належить до майбутніх людей Республіканської партії. Він молодий, енерґійний, здоровий і глибоко поінформований про праці американського уряду, та щиро відданий тим самим засадам урядування, що й я". Президент заявив був тоді, що про поновну кандидатуру має рішати сам віце-президент.

ВЕЛИКОДНЄ БЛАГОСЛОВЕННЯ ПАПИ ПІЯ XII

Папа Пій XII благословить чверть мільйона осіб, що на латинський Великдень зібрались на майдані біля катедри св. Петра у Ватикані, щоб вислухати традиційного Великодного послання Голови Католицької Церкви. В своєму посланні Папа Пій засуджував перегони в атомовому зброєнні, натомість благословив заходи для використання атомової енерґії для мирних цілей.

ПАПА ПІЙ ГОСТРО ТАВРУЄ ПЕРЕГОНИ У ЗБРОЄННІ

Рим. — „Кожний день позначується сумним поступом вперед на трагічному шляху (у пропасть), кожний день вказує на поспіх, щоб наспіти туди швидше, з більшими для себе користями" — сказав Папа Пій XII у своєму Великодньому зверненні, що його особисто виголосив, часдо-часу дивлячись до писаного тексту. Це ж своє звернення Папа виголосив у латинську Великодню неділю вполудне з балькону Ватиканського палацу до 100,000 вірних, зібраних на велетенському майдані св. Петра. Безпосередньо після того звернення Папа перевів традиційне Апостольське благословення „урбі ет орбі" (світові і місту). Згадавши на вступі, що Великдень, як свято перемоги над смертю є радісним святом і що тоді найбільше застосування мають апостольські слова „мир людям", Папа вказав на існуючий неспокій у світі і безперервні перегони у зброєнні, як найбільшу перешкоду, щоб люди могли бути дійсно веселі і могли дійсно вірити у тривкість миру. Звертаючи увагу „на розвиток в добуванні ядрової енерґії для воєнних цілей і в продукуванні міжконтинентальних стрілен, Папа закликав людство заперестати „це вбивче і самогубне божевілля." „Щоб збільшити тривогу і жах — появилися новітні керовані стрільна, здібні перелітати велетенські віддалі, щоб принести туди, разом з атомовою зброєю, знищення достоту людей і речей". У своєму зверненні Папа не поручав ніякого конкретного пляну роззброєння, але — за коментарями преси — цілий тенор Папського звернення вказував на те, що найбільшою загрозою для світу є атомова і воднева зброя і що найбільшою забезпекою людства було б заборонити вживання тієї зброї, як також керованих стрілен, які могли б переносити на міжконтинентальні простори ядрову зброю. Виразним натяком на теперішні події в Совєтському Союзі з вічно-змінливою совєтською тактикою, яка має на цілі „сіяти збентеження" у світі, був окремий зворот у зверненні. Не називаючи комуністів іменем, Папа говорив про тих, які намагаються защеплювати у людей „песимізм і завість", „то погрозами, то підлещуванням", „сьогодні прославляючи міти, завтра викпиваючи їх, сьогодні віддалюючись, завтра наблизуючись, сьогодні проголошуючи нову систему, завтра завертаючи до старої". Нема ніякого сумніву, що той зворот у зверненні Святішого Отця торкався останніх „змін", проголошених Кремлем, і мав на увазі перестерегти людей перед вірою в комуністичні запевнення. З свого боку Папа закликав людство мати віру в справедливість Господню і працювати для миру. Це звернення Папи викликало особливе зацікавлення в дипломатичних міжнародних колах, у зв'язку з теперішніми нарадами в Лондоні над роззброєнням.

В катастрофі літака коло Питсбурґу згинула 21 особа

Питсбурґ, Па. — Пасажирський літак летунської лінії TWA налетів на горбок коло Питсбурґу і внаслідок цього загорівся. В цій катастрофі загинула 21 особа. Досі вдалося витягнути з румовищ тільки 13 живих поранених осіб, яких негайно відставлено до шпиталю. Але досі невідомо, що сталося з двома особами, бо на літаку було 33 пасажири і три члени залоги. Дирекція летунської лінії повідомляє, що врятувалися 14 осіб, а не 13, як твердить судовий урядовець. Літак загорівся негайно після того, як відлетів з летовища в Питсбурґу. Літак летів до Нюарку і мав приземлюватися перед тим в Гарисбурґу і в Рідінґу або Аллентавні, Па. Тисячі осіб бачили, як горіючий літак спадав на землю.

Президент святкував Великдень в Білому Домі

Вашингтон. — Президент Айзенгавер цього року святкував Великодні Свята в Білому Домі разом із своєю родиною: дружиною, сином-майором Джаном, чотирма внуками — 8-річним Дейвідом, 6-річною Барбарою Анною, 3-річною Сусанною і 3-місячною Мері Джейн та тещою — пані Джан С. Давд. Президент із дружиною був на Богослужбі в Крайовій Пресвітеріянській Церкві. Численні глядачі щиро вітали Президента, коли він вийшов із церкви, а багато охочих робили світлини подружжя Айзенгаверів. Перед Білим Домом Президент разом із цілою родиною охоче стояв, щоб можна було зробити знімки всієї його родини. — В цілій країні Великдень пройшов при досить гарній, хоч і холодній, погоді. В Ню Йорку на славній Великодній параді на П'ятій евеню було присутніх коло півтора мільйона осіб, які маршували в плащах і футрах з огляду на холод, хоч весняне сонце світило. Цього року не було продажу і торговельних реклям під час традиційної паради ,бо поліція на це не дозволила, щоб зберегти гідність і повагу свята. В цьогорічній жіночій моді переважала блідожовта краска, і вона буде панівною в цьому сезоні. Церкви всіх християнських віровизнань, які святкують Великдень за новим календарем, були переповнені вірними.

ЗДА ставляться недовірливо до совєтського пляну роззброєння

Лондон. — Предложений у минулий вівторок 27 березня ц. р. на 5-му засіданні цьогорічної сесії Підкомісії ОН для справ роззброєння совєтський плян роззброєння викликав дуже поважні застереження збоку західніх альянтів взагалі та ЗДА зокрема — коментує західня преса. Правда, промовчання в тому совєтському проєкті кардинальної дотеперішньої вимоги — генеральної заборони всякої ядрової зброї — вважається поважним зворотом в совєтській політиці у справі роззброєння, але зроблені Совєтами конкретні пропозиції — після переведення докладної аналізи їх військовими фахівцями Заходу — будуть здебільша відкинені. Американські чинники вважають несприйнятливою совєтську пропозицію, щоб СССР і ЗДА обмежили свої наземні війська до сили півтори мільйона вояків, англійські і французькі збройні сили до рівня по 650,000 вояків, а війська всіх інших країн — по 150,000. Практично — твердять фахівці — це вдарило б по безпеці таких країн, як Південна Корея і Південний В'єтнам, при чому приймається, що контрольна система Об'єднаних Націй дуже довго буде настільки недосконала, що у практиці буде дуже трудно перевірити, чи комуністичні держави дійсно перевели прийняті норми роззброєння. Далі, несприйнятливою для Заходу є совєтська вимога щодо демілітаризації Німеччини і „суміжних країн" та заборони втримування на терені Німеччини ядрової зброї. Американські військові чинники є також проти заборони всяких дальших спроб із ядровою зброєю: це можна буде зробити, твердять вони, аж тоді, коли дійсно буде встановлена міжнародна контрольна система, яка вможливить першу стадію роззброєння.

ЗДА не будуть противитись висилці зброї Ізраїлеві з Англії і Франції

Вашингтон. — Американський уряд не прийняв ще рішення щодо заходів Ізраїлю закупити в З'єдинених Державах важкої і високоякісної зброї в З'єдинених Державах на загальну суму 63,000,000 дол., зате не матиме нічого проти того, якщо Англія і Франція рішаться на висилання туди пожвавлених транспортів. Так інтерпретує американська преса заяву речника Державного Департаменту, що Державний Департамент — мовляв — розуміє, що „жваво поступають вперед переговори Ізраїлю з деякими іншими державами, із яких деякі були його нормальними джерелами зброєння". Під цими „іншими державами" треба розуміти в першу чергу Англію, а також Францію.

● **Цього року збудують** у ЗДА перший атомовий реактор, призначений як подарунок для Японії. Встановлений він буде поблизу Токіо.

На Кипрі знову два міста мали „домашній арешт"

Нікозія. — Тому, що на сама латинську Великодню неділю, 1-го квітня ц. р., припадали перші роковини заснування грецькими патріотами на Кипрі націоналістично - революційної організації, якої скорочена назва від початкових літер звучить АОКА, англійська адміністраційна влада, побоюючись вибуху кривавих заворушень чи взагалі публічної демонстрації ,наклала „поліційну годину" на т. зв. старе місто Нікозії (столиці Кипру, себто дільницю, яка знаходиться внутрі старих мурів того міста), як також на ціле місто Лімассоль. Це останнє місто покарано за вибух в ньому трьох бомб, що ранили трьох англійських вояків. Заборона виходу на вулицю обов'язувала від 4 райку з суботи на неділю до 4 над ранком з неділі на понеділок. Грецьке населення на Кипрі — православне, і ця заборона не торкалась їхнього Великодня, який в цьому році припадає аж на початок травня. Вірним інших християнських Церков у забороненій дільниці Нікозії дозволено піти до святинь поза згаданими мурами, але тільки через точно визначену їм браму. Журналістам перервано телефонічну сполуку між їх помешканнями в новій дільниці та поштовим урядом в старій. У Лімассолі вбито першого англійського цивільного громадянина, коли він спокійно йшов вулицею в торговельній дільниці і приглядався крамницям.

Пересічне число затруднених збільшилося в 1955 році на 2,000,000

Вашингтон. — Статистичне Бюро департаменту праці повідомляє, що число затруднених в 1955 році виносило пересічно по 63,193,000 осіб і було майже на 2,000,000 осіб більше в порівнянні з 1954 роком. Одночасно зменшилося пересічне число безробітних в линулому році на 576,000 осіб в порівнянні з 1954 роком. Ці дані знаходимо в „Річному Звіті про робітні сили в 1955 році", який видало Статистичне Бюро. Це збільшення числа заорудненних виникло внаслідок того, що промисл затруднював всі нові робітничі сили, які голосилися до праці, бо рільництво в попередньому році збільшило число затруднених тільки на 225,000 осіб в порівнянні з 1954 роком. В минулому році працювало в фармерстві тільки 6,730,000 осіб. Найбільше збільшилося число затруднених в таких промислах як мануфактурний і транспортовий, цебто в тих промислах, які найбільше потерпіли в господарській знижці 1954 року. До збільшення числа затруднених багато причинилися жінки в віці понад 35 років життя. Число затруднених жінок збільшилося на 900,000 і становило в 1955 році коло 20,800,000. Число затруднених заміжних жінок становило в квітні 1955 року 11,800,000, в тому було аж 1,400,000 одружених жінок, які живуть окремо від своїх чоловіків. В загальному, вповні і частинно, заоруднених було в 1955 році 75,500,000 осіб — рекордово високе число в історії цієї країни.

ПІВТОРА МІЛЬЙОНА ОСІБ НА ВЕЛИКОДНІЙ ПАРАДІ В НЮ ЙОРКУ

Загальний вид на П'яту Евеню в Ню Йорку на латинський Великдень під час традиційної Великодньої паради весняних костюмів і капелюхів. Лагідна і соняшна погода стягнула на цю цьогорічну параду рекордову масу людей — приблизно 1,500,000 осіб.

ПОМЕР Д-Р ВАСИЛЬ БАЧИНСЬКИЙ, ВІДОМИЙ ДІЯЧ І КОРЕСПОНДЕНТ „СВОБОДИ"

Щойно тепер наспіла вістка, що в місті Інґольштадті над Дунаєм у Німеччині помер 24-березня ц. р. д-р Василь Лешкович Бачинський, член Президії Української Національної Ради, член Центрального Комітету Українського Національно-Демократичного Об'єднання та активний член багатьох інших громадських і культурних організацій, колись в Західній Україні а від закінчення війни на еміґрації, колишній сотник Армії УНР, відомий правник і журналіст, від багатьох років европейський кореспондент „Свободи", відомий читачам цього щоденника під його журналістичним псевдонімом „Нестор". Причиною смерти була серцева атака. Василь Бачинський народився в 1892-ому році в Рахині, повіт Долина, в Західній Україні. Середню школу закінчив у Перемишлі, а правничі студії у Львові. Першу світову війну перебув початково як старшина австрійської армії, а опісля як сотник Української Армії, діставши старшинське відзначення за участь в битві під Чортковом. Після війни деякий час був адвокатом в Тернополі, виступаючи оборонцем у багатьох політичних процесах. Сам двократно сидів у польській в'язниці за політичну діяльність. Опісля був співредактором „Нового Часу" у Львові, а під час другої світової війни працював у головній військовій управі I. Дивізії УНА. Свою широку громадську активність продовжував після війни на еміґрації. В останньому часі був заступником голови Української Національної Ради. Від багатьох років був постійним та одним з найплідніших закордонних кореспондентів „Свободи", — відзначаючися ясністю думки та оригінальністю тематики. Похорони Покійного відбулися 27-го березня в Інґольштадті.

Еспанія зречеться своєї частини Марокко

Мадрид. — Голова еспанської держави генерал Франко запросив марокканського султана Мохаммеда бен Юссефа прибути до столиці Еспанії для безпосередніх переговорів про з'єдинення обох частин Марокко (французької і еспанської) в одній незалежній державі. Правда, Еспанія не визнала ще офіційно акту самостійности французького Марокко ані не погодилась негайно проголосити також принцип державної самостійности для марокканських арабів. проое запрошення султана на відвідини до генерала Франка, переговори, які поведено у зв'язку з цими запросинами і оприлюднення листування між Франком і Бен Юссефом вказують на осягнення порозуміння між Еспанією і марокканськими арабами по суті.

В АМЕРИЦІ

● **На нових банкнотах,** що їх випускає канадійський уряд, королева Єлисавета II зображена в новій зачісці, бо стара буцімто спотворювала обличчя королеви.

● **З Білого Дому** повідомляють, що президент Айзенгавер вже „прийшов до форми" і знову грає ґольфа з кращими успіхами, як це було недавно, коли видужавши з серцевої недуги, він втратив був вправність у цій грі.

● **У Марлборо,** Массачусетс, живуть сестри-трійняки, які 27 березня відзначили 88-мі роковини з дня свого народження. Їхнє дівоче прізвище Кафлін. Усі вони повиходили були заміж, але тепер є вдовами. Гадають, що вони — найстарші трійнячки не тільки в ЗДА, але й в цілому світі.

● **Сенатська Комісія Праці** затвердила призначеного президентом Айзенгавером д-ра Лінарда А. Шілі на становище генерального лікаря ЗДА.

● **До ЗДА прибув** 70-річний українець Захар Чорноштан, який від 1942 року не бачив своєї доньки, зятя і внука. В шпиталі у Карлсруге він припадково прочитав у часописі прізвище свого зятя в зв'язку з його пожертвою на добродійну ціль, і таким чином знайшов свою родину, якої не бачив 14 років і про яку нічого не знав.

● **Трирічна** Джералдін Джексон з Луїсвіллу, Кентокі, проковтнула маленький гумовий бальон і задушилася.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що з усього населення ЗДА курить тютюн 53 відсотки чоловіків і 25 відсотків жінок. Найбільший відсоток курців у віці між 25 і 44 років. Мова тут про реґулярних курців, тобто таких, які курять щодня.

● **Коли 64-річний** Ґленн Левіт їхав у відкритому авті, вітер зірвав йому з голови капелюх. Спинивши авто, Левіт вийшов на дорогу, щоб підібрати капелюх, але тим часом над'їхало інше авта і так його ударило, що він помер у шпиталі.

В СВІТІ

● **У Лондоні,** в Вестмінстерській каплиці, відбулася в минулий четвер церемонія, під час якої колись британські монархи доказували свою покору, миючи ноги бідним людям та обдаровуючи їх. Тепер з тієї традиції залишилось — роздавання символічних монет. Дістали їх з рук Єлисавети II 30 чоловіків і 30 жінок, по парі за кожний рік королеви. Єпископ, який ішов за Єлисаветою, мав на плечі рушник, згідно з давньою традицією.

● **В Альжирі** в минулий четвер 29 березня арабські терористи вбили 9 французів. В м. Константін застрелено на вулиці 52-річного начальника поліції, коли він ішов з дому на службу. Решта вбитих — військовики, між ними молодий військовий лікар.

● **В англійській пресі** появилось буквально таке оголошення: „Чотири полковники, які вийшли або були димісіоновані з Арабського Леґіону одночасно з генералом Джаном Ґлоббом, шукають праці. Вони рішучі, інтеліґентні і здібні люди в 40-х роках, і були б дуже вдячні за суґестії. Пишіть на пошт. скриньку 673". Це чотири безробітні полковники, які підтримували могутність Англії на Середньому Сході.

● **Єпископа Доротеуса** з Лариси (Греція) вибрано архиєпископом Атен і всієї Греції. У Синоді, який переводив вибори, взяло участь 56 із 62 владик Грецької Православної Церкви. Доротеус дістав 40 голосів проти 16. Він має 64 роки, є доктором прав, філософії та теології і автором коло 40 книжок. Його попередник Спиридон помер два тижні тому.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" НАРОДОВБИВЦІВ

З добре підготованою і пляново здійснюваною акцією розвінчування свого недавнього вождя і вже таки насправді духового батька Сталіна, що її започаткували Хрущов, Мікоян і навіть сам Сталінів тесть — колишній його „залізний кулак" — Каґанович, згадані кремлівські верховоди пов'язують одночасну кампанію за реабілітування тих чи інших соратників Сталіна, яких їхній „вождь", не зважаючи на їхні ж заслуги для справи комунізму і московського большевизму, поліквідував, здебільша розстрілявши, а тільки в дуже рідких випадках ув'язнивши чи заславши.

Вістки про реабілітування того чи іншого колишнього провідного комуніста світова преса й опінія приймають, як сенсацію, зараховуючи водночас безкритично „реабілітованих" в реєстр безневинних, а інколи єдиних жертв сталінської диктатури та посилюючи в наївних масах Заходу враження, що „реабілітовані" і теперішні совєтські володарі, які йдуть на такі „благородні жести" — це люди, які заслуговують не тільки на довір'я, але й на пошану, як жертви сталінського тоталітарного режиму. Ще трохи, і можна б чекати, що постане десь на Заході зорганізований всілякими лібералами і проґресистами комітет допомоги сталінським жертвам і їх родинам. Вістками про ці „реабілітації" Хрущов і його компанія досягають ще й іншої мети, а саме викликують переконання, що вони доосновно змінилися і не мають нічого спільного з кровожадним і божевільним злочинцем Сталіним.

Про те, що ці ж „реабілітовані", як і теперішні їхні приятелі, які врятувалися від ліквідації, були не тільки виконавцями доручень Сталіна, але й „вдохновителями" та спільниками Сталіна в доконуванні його божевільних злочинів і велетенських народовбивств — на Заході мало хто згадує й усвідомлює. Мало теж хто ставить питання, чому Хрущов і компанія не пробують змінити всієї совєтської злочинної системи і народовбивчої політики у відношенні до поневолених ними народів і мало хто бачить, що цю систему і терор Хрущов, Булґанін, Мікоян з допомогою своїх Сєрових сьогодні ще посилюють.

Тож вистачить тільки пригадати біографію і минулу діяльність деяких „реабілітованих", щоб зрозуміти, що йде тут не про перелам у політиці Хрущова і Сєрова, не про зміну системи, а тільки про реабілітацію своїх же власних друзів, співучасників здійснюваної „за благословенням" компартії тоталітарної диктатури. Коли приглянутися спискові „реабілітованих" сьогодні, то на першому місці між ними побачимо прізвища ліквідаторів незалежницьких змагань поневолених Москвою народів. Це не припадок, що Мікоян у своїй промові на з'їзді компартії Совєтського Союзу реабілітував Косіора й Антонова-Овсєєнка. Це ж вони, виконуючи накази Леніна, ліквідували кривавою рукою право України на самовизначення і незалежність. Це не припадок, що з якогось концентраційного табору чи в'язниці звільнено „старого большевика" Андрея Бубнова, ліквідатора кронштадського повстання, того, що, як член створеного Леніним і Троцьким фіктивного совєтського „українського" уряду і керманич большевицької підпільної роботи в 1919 році, ліквідував у Києві українську державність і потім здушував спротив кавказьких народів. Це не припадок, що в Грузії Хрущов і Сєров ліквідують сьогодні тих, які за Сталіна ліквідували ліквідаторів незалежницьких змагань Грузії.

Факт сьогоднішньої реабілітації цих добрих і вірних слуг комуністичної революції цілком зрозумілий й оправданий з погляду комуністичної правовірности і московської імперської політики. Ліквідація їх з точки зору комуністів була безглуздою помилкою, і тому хрущови і сєрови не вагаються сьогодні навіть коштом частинного підірвання культу Сталіна направити цю помилку, встановляючи зліквідованих в їхніх заслугах і в повній пошані серед інших ідолів комуністичного пантеону. Вони ж без ніякого сумніву були реалізаторами завдань і цілей комуністичної партії і світової комреволюції.

З другого боку, їх реабілітація не визначає ніякого відвороту Хрущова і компанії з дотеперішніх і сталінських і післясталінських позицій, ні жадного послаблення совєтського режиму, зокрема, у відношенні до поневолених Москвою народів. Навпаки, реабілітація антонових-овсєєнків, косіорів, бубнових, райків й інших народовбивців означає тільки погрозу теперішніх володарів Москви, що з такою ж наполегливістю і з такою безоглядністю, як і ці зліквідовані іронією долі Сталіним, зламають вони кривавою рукою будь-який вияв незалежницьких змагань України, Грузії, Білоруси і балтійських та інших народів. Тільки так, а не інакше треба розуміти нинішні події в Совєтському Союзі, розвінчування Сталіна і реабілітацію зліквідованих ним народовбивців.

ЗА ВИКОРИСТАННЯ СОНЯШНОЇ ЕНЕРҐІЇ

Людство від початків свого існування користає з соняшної енергії в щоденному своєму житті, хоч деколи навіть цього не знає. Щодня споживаємо харчі, які є продуктом соняшної енергії. Огріваємо свої мешкання деревом, вугіллям чи оливою — виворами соняшної енергії. В дереві бо змагазинована соняшна енергія, а вугілля, олива-нафта та газ виникли з рослин також внаслідок діяння соняшного світла й тепла мільйони років тому.

Цим пальним приготовляємо харчі, огріваємо мешкання, порушуємо машини, авта, поїзди й літаки. В останніх роках починаємо користати з атомової енергії також і для мирних цілей. Та всі ці запаси пального досить обмежені. В Америці ще не відчувається недостачі вугілля, нафти й газу, але в деяких европейських державах вже й тепер бракує пального. Та і в цій країні здають собі справу з того, що колись прийде час, коли забракне природного газу, нафти і вугілля.

Великі надії покладає людство на атомову енерґію, але й вона має свої обмеження: щоб нею можна було послуговуватися для мирних цілей, треба мільйонових витрат. Не розв'язано ще й досі справи охорони проти атомової радіяції, небезпечної для людського здоров'я і взагалі для органічного життя.

Якби вдалося опанувати соняшну енерґію, то нею можна було б користуватися в будь-якій кількості, і від неї не загрожувала б людині жадна небезпека, і не треба було б видавати коштів на її транспорт, як це робиться тепер з вугіллям та оливою-нафтою.

Урану вистачить на довший час як нафти і вугілля, але й він колись все ж таки вичерпається. Коли б вдалося запрягти соняшну енерґію на службу людині, тоді не треба було б боятися, що її колись забракне, хібащо думати катеґоріями мільйонів років. Вже й тепер людство потребує соняшної енерґії, коли поважно думає про наводнювання своїх пустинних просторів, збільшення продукції та харчів.

Хоч про це мало відомо, але вже досить давно почали робити проби запрягти соняшну енерґію для служби людині. З фантастичних творів наших письменників (Миколи Чайковського: „За силу сонця", Володимир Винниченко: „Соняшна машина") знаємо, як людський ум використував сонце. У 1884 році в Парижі робили спроби при допомозі дзеркал ловити соняшну енерґію і порушувати нею парову машину. В 1913 році соняшна машина силою 20-ох коней помпувала воду з ріки Нілу в Єгипті. Недавно вдалося витворити температуру в 5,500 ступнів Фаренгайта для дослідних цілей, концентруючи соняшне світло у великих і досконалих дзеркалах. Вже роблено проби опалювати доми соняшною енерґією, акумульованою на дахах цих домів. В Індії вдалося сконструювати соняшні печі.

Але всі ці проби ще не розв'язують справи, як користати з соняшної енергії для практичних цілей. Великі дзеркала надто дорогі, а до того ж на них осідає курява, яка перешкоджає збирати соняшну енерґію. Крім того, ці дзеркала потребують машинерії, яка б постійно уставляла їх в такій позиції, щоб вони могли „ловити" сонце. Щоб збудувати дім, дах якого ловив би соняшне світло і огрівав кімнати, треба дуже багато грошей, хоч теоретично ця справа виглядає нібито дуже практично: дах хати впродовж одного дня побирає від сонця стільки тепла, скільки дає вугілля ваги дорослої людини, або скільки може дати повний збірник газоліни в авті. Та цей спосіб не надасться для великих, кількаповерхових домів, де є багато мешкань.

Та все ж таки вчені не залишають праці, щоб таки знайти спосіб використовувати безмежну соняшну енерґію. Досліди йдуть в п'ятьох напрямках, як про це писав недавно в „Ню Йорк Таймсі" професор хемії Висконсінського університету Фармінґтон Деніелс:

1. Вчені, замість дорогих скляних дзеркал, послуговуються станіолею з алюмінію та алюмінійованими плястичними листками. Накривають також кількома скляними плитами збірники води, від яких вода нагрівається, і її можна використовувати, випускаючи рурами зі збірника.

2. І далі роблять спроби збудувати „соняшну машину", яка б при допомозі пари продукувала механічну енерґію.

3. Поліпшують способи огрівання соняшною енерґією домів. Роблять це при допомозі інсталяції великих збірників соняшного тепла на даху, який огріває воду, що розходиться по кальориферах. Технічно можливі соняшні холодильники.

4. Фотохемія. Людина старається наслідувати те, що роблять під впливом сонця рослини: магазинувати соняшну енерґію, а пізніше використовувати її в хемічно зміненій формі.

5. Фотоелектрика. Соняшне світло безпосередньо перетворюється на електрику. Світло, падаючи на деякі роди кришталів, витворює електричний струм, незуживаючи при цьому ніяких матеріялів. Під впливом ясного соняшного світла одна батерія цих кришталів випродуковує на квадратовому ярді коло 100 ватів електрики, перетворюючи десять відсотків соняшного світла на електрику, якою можна обслуговувати малий телефонічний район.

Та в усіх цих випадках виникають такі труднощі: сонце світить тільки вдень, а деколи його немає навіть вдень, коли хмарна погода. Тому треба винайти спосіб магазинувати соняшну енерґію. „Соняшна парова машина" може порушувати ґенератор, який наснажує електричною енерґією батерії. Соняшне тепло можна зберігати в воді і в деяких хемікаліях, щоб потім користати з нього вночі або в хмарні дні.

Та найкраще зберігати соняшну енерґію посереднім способом, витворюючи з неї харчі і пальне. Тільки незначна частинка одного відсотка соняшної енерґії, яка падає на нашу землю, магазинується в рослинах і деревах (лісах). Плекаючи рослину т. зв. зелену альґу, можна магазинувати аж 10 відсотків цієї енерґії, а в лябораторіях — аж 30 відсотків.

Над цією проблемою мусить думати не тільки наука, але також і уряди держав, які видають більйони долярів на атомові досліди, і тільки тисячі на досліди над використанням соняшної енерґії. Тим часом доба соняшної енерґії вже недалеко. Перед нею ще роки дослідів, але наука вже на сліді до неї. А це найважніше!

Лев Шанковський

ІСТОРІЯ ВОСЬМИ ЗВЕРНЕНЬ

(До характеристики большевицьких методів у боротьбі з українським визвольно-революційним рухом)

V

У цьому місці, ми не маємо наміру представляти ходу „виборів" та акцій проти УПА в цьому періоді. Бажаємо тільки зазначити, що, у великій більшості, українське населення західніх областей УССР збойкотувало вибори і, не зважаючи на терор гарнізонників, до виборчих урн не пішло. І хочеться ще нам сказати, що оця виборча траґікомедія, що мала місце десять років тому в Україні, цілком певно заслуговує на детальну студію збоку українського дослідника. Матеріялів про цю „виборчу" боротьбу між озброєними енкаведівськими посіпаками та безборонним населенням, закордоном, уже багато й світ повинен знати, що на долю українського народу прийшлося не тільки організувати перші страйки й повстання в совєтських концентраційних таборах, але й перший масовий бойкот виборів у совєтській системі. І врешті світ повинен знати, на чому полягала оця оргія хрущовського терору над українським населенням, яке відмовленням від голосування бажало виявити своє дійсне ставлення до большевицької окупації — оргії, що її ще й досі різні закордонні „експерти" стараються пояснити, як розправу совєтського патріота Хрущова з українськими „колляборантами" (напр. п. Леон Волков у тижневику „Нюзвік").

Отже, коли вже мова про бойкот „виборів", то треба сказати, що він був причиною проголошення п'ятого звернення до „населення західніх областей УССР", що появилося дня 26 лютого 1946 року. Щоправда в ньому Хрущов хвалився, що „наслідки голосування показали, що трудящі західніх областей ідуть з партією Леніна-Сталіна, одностайно стоять за радянську владу, а зрадники і запроданці українського народу — українсько-німецькі націоналісти зазнали цілковитого провалу і ніякої підтримки серед населення не мали і не мають". Можемо сказати, що вже сама згадка звернення про „провал" і про брак „підтримки" були дуже дискусійного характеру, але для кожного, що був у той час у західніх областях, було цілком ясно, що все це очевидна брехня. Проте, поза цими перехвалками про „наслідки голосування",*) п'яте звернення було характеристичне тим, що в ньому вже не говорилося, ані про знищення „банд", ані про обов'язкову загибіль „українсько-німецьких націоналістів", ані теж про остаточні реченці для зголошення „заблуджених". Навпаки, у зверненні помічається очевидна тенденція почати ідейну дискусію з „аґентурою німецького фашизму". Згідно з зверненням, вона, нібито, хоче „під вивіскою „Соборна Україна" відібрати у трудящих волю, землю, право на працю, освіту, вільне, щасливе, заможне життя і відновити режим рабства і батога" і, щобільше, „позбавити трудящих їх батьківщини". Іншими словами, п'яте звернення страшило український народ страхіттям соціяльного поневолення, яке наступило б тоді, коли б владу в Україні перебрали українські націоналісти — самостійники. І щоб паралізувати ідею державної самостійности України, п'яте звернення вперто переконувало український народ, що він уже свою „самостійну й соборну радянську державу" побудував.

Велика акція Хрущова й ген. Рясного тривала шість місяців і, не зважаючи на небувалу оргію терору, цілком провалилася. Про знищення українського визвольно-революційного руху не було й мови. Власне після закінчення цієї акції, появилися нові видання підпілля: 10-те число журналу „Ідея і Чин", 1-ше число журналу „Самостійність і ціла низка брошур, статтей, листівок. Появилася ілюстрована серія: Героїв українського народу, у відповідь на серію видану Львівським обласним комітетом ЛКСМУ — Героїв СССР (до речі: Олександер Невський, Дмітрій Донський, Мінін, Пожарський, маршали Суворов і Кутузов, адмірал Нахімов, „г е н е р а ліссімус" Брусілов). Ще ніколи досі підпілля не проявило такої оживленої видавничої діяльности, як після великої хрущовської облави, а серед прекрасно виданих видань помічалася не тільки політична й пропаґандивна публіцистика, але й поезії, вірші, оповідання, літературні журнали, драми, сатири тощо. Все це свідчило аж надто переконливо про неуспіх хрущовської акції. І не можна дивуватися, що тоді, без сліду, пропав військовий керівник великої облави — ген. Василь Рясний і що в неласці Москви знайшовся сам Нікітка Хрущов. Його тоді відкликали з України і, як завжди в часі небезпеки, прислали в Україну залізного комісаря — Лазаря Мойсеєвича Каґановіча. Ми й досі не знаємо, чому й як спас тоді свою шкуру за невдалу розправу тов. Хрущов й пояснюємо собі тим, що в спритного Нікітки мусів бути добрий „блат", тобто протекція. Інший, з такої опресії, з цілою шкурою не вийшов би.

Наслідки змін були такі, що боротьбу проти українського визвольно-революційного руху відібрали з рук „українського уряду" й передали її в руки всесоюзного міністерства державної безпеки в Москві та його експозитури в Україні. Після кількох короткотривалих призначень (ген. Круґлов, ген. Меркулов) оцю експозитуру — Міністерство державної безпеки УССР очолив старий „смершівець" і співробітник розстріляного, недавно, генерала Абакумова — ген. Микола Ковальчук. Оцей „землячок" був в роки минулої війни начальником „Смершу" військ 4 українського фронту. Ковальчук застосував у поборюванні українського визвольно-революційного руху цілком інші методи, як їх стосували Хрущов і Рясний. Для нього найголовніші методи були — інфільтрація і провокація й треба признати, що цими методами він завдав важкі втрати УПА й визвольному підпіллю. Великі збройні акції організовано тільки тоді, коли розвідковий апарат отримав найбільше точні дані про тих, що проти них збройні акції треба було організувати. Терору у відношенні до населення не стосовано, але за те організовано великі депортаційні акції, в 1947 та 1949 році, внаслідок яких тисячі українського населення опинилося поза межами України.

За час своєї діяльности на пості поборника українського визвольно-революційного руху, ген. Ковальчук проголосив два звернення до УПА й підпілля з вимогою зголошуватися з „повинною". Перше звернення було передане через Львівське радіо на Різдво 1948 року й було адресоване до „бандитів у схронах". У цьому зверненні, ген. Ковальчук „наказував" „бандитам" вийти з схронів, скласти зброю й визнати свою „провину" перед „партією й урядом". Коли „бандити" це зроблять впродовж Свят Різдва Христового, то їм „провини" будуть прощені і їх до кримінальної відповідальности за минуле притягати не будуть. Оце шосте звернення не дало ген. Ковальчукові дослівно ніяких результатів.

*) На підставі підпільних матеріялів можна подати такі вислідн голосування: у селі Колоколин, Войнилівського району — із 780 виборців вкинуло до урни власною рукою і то під терором тільки 2 особи. У селі Медова, Козлівського району проголосувало лише 30 осіб, силою пригнаних до виборчих урн. В с. Миностів, Рівенського району, 150 перекреслених бюлетенів виборча комісія визнала за важні. У всій Західній Україні не було жадного села, де большевицькі окупанти не докинули б більшої кількости бюлетенів для „100-відсоткової успішности ‚виборів' ".

Д-р Василь Лешкович-Бачинський (Нестор)

ДИПЛОМАТ - СТАХАНОВЕЦЬ

Такий титул заслужив собі совєтський посол в Бонні, Зорін.

За дуже короткий час своєї „роботи" в тимчасовій столиці Західньої Німеччини, відвідав Зорін стільки німецьких державних мужів та політиків, як ніякий інший посол дотепер. Навіть небіжчиків не забув: він, одинокий з-поміж закордонних послів, поклав вінок в домі, в якому народився Бетговен. А між живими мусів Зорін добре увихатися, бо були й такі дні, коли мусів він виробити подвійну норму. Двоє відвідин одного дня — це не жарт.

Офензива Зоріна була тим стартом, за яким посипалися збірні відвідини різних совєтських представників. І так вже через кілька днів після прибуття Зоріна до Бонну, приїхала до Мюнхену совєтська делеґація в складі заступника міністра сільського господарства, директора центрального бюра українських цукроварень (Літвінов!), директора рафінерій та перекладача. Їх відвідин „удостоїлася" світової слави фабрика машин Кравс і Маффей, що продукує, між іншим, і цукроварські машини. Совєтські делеґати, як подавала німецька преса, дуже цікавилися улаштуваннями фабрики і при цій нагоді, навіть не загикнувшись, заявили, що „совєтський гражданін" споживає пересічно стільки ж цукру, як і громадянин Західньої Німеччини, тобто 25 кг річно. Не забули додати, що Совєти в найближчих 10 років вибудують 60 нових цукроварень, ну — і що Німеччина може числити на збут своїх машин. А щоб побачити, як виглядає наймодерніша рафінерія цукру, відвідали фабрику цукру в Швайнфурті.

Тижнем пізніше група совєтських конструкторів авт та електротехніків, що як і попередня делеґація, дістала візу від комісії чотирьох в Берліні, відвідала відому автомобільну фабрику фірми Даймлер-Бенц в Штутґарт-Унтертюркгаймі. Шість пар совєтських очей бігали з машини на машину. Один з-поміж „делеґатів" не видержав і почав допитуватися про подробиці конструкції якоїсь машини, а коли не дістав бажаної відповіді, сказав сам до себе: „Ну да". Прощаючись із Штутґартом, члени делеґації заявили, що на черзі стоїть місто Вольфсбурґ, з відомими фабриками автомобілів марки „Фольксваґен". Але тут мала делеґація, як то кажуть, пеха. Реченець віз скінчився і поки вона вспіла постаратися про їх продовження — мусіла взяти напрям не на Вольфсбурґ, а на Москву.

На згаданих відвідинах совєтських делеґацій не кінець. Зорін, зі своєї сторони, безпосередньо чи посередньо, з поміччю азійської хитрости та кремлівської „л ю б е зности", старається знайти серед західньо-німецьких промисловців та торговельників таких, які б пішли на „добрий інтерес" і — про це не говориться! — які б стали трубадурами „коекзистенції".

„Стахановщина" в ділянці торговельної совєтської офензиви зовсім не припала до вподоби західньо-німецькому урядові і канцлерові Аденауерові. Від них почув Кремль, що про реґулярні совєтсько-німецькі торговельні взаємини не може бути мови доти, поки нема об'єднання Німеччини. За це накинулися з мокрим рядном на уряд та канцлера московські „Ізвєстія".

У протинаступ пішов і Німецький Промисловий Інститут, який перестерігає німецьких купців, щоб не сідали за один стіл з комуністами, хоч би й оферували вони на продаж не твори Леніна, а пшеницю, вугілля чи „позичені" норвезькі „сельодки". А вкінці заявляє згаданий інститут, що „Зорін інтересується німецькими купцями та промисловцями тільки тому, що мусить якнайскорше виконати доручення — зболшевизувати цілу Німеччину". Здається, що сказано досить ясно.

Яку тактику застосує Зорін далі — покаже недалеке майбутнє.

ТА Й ПІДУЖ Я ЗА МІСТО ...

Та й піду ж я за місто, в село —
Там, де межі здіймаються круто,
Там, де вітер сухим помелом
Замітає шляхи позабуті.

Поклонюся я низько житам:
— „Ви простіть мене, блудного [сина,
Що я вас проміняв, прогадав
На сирени, на брук, на [машини . . ."

Проспіваю я пісню весні:
„Гей, ти весно! Розплетана [весно!
Заплету в твої коси пісні,
Пов'яжу із квіток перевеслом..."

Проспіваю про гамір машин,
Пригадаю минулеє з болем,
Розкажу, що в селянській душі
Не умруть ні волошки, ні поле...

ДМ. ФАЛЬКІВСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН) у США

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(20)

МАТЕРІЯЛИ І ЗАМІТКИ
КНИГА ПРО КИЇВ ШЕВЧЕНКОВИХ ЧАСІВ

Що всі місця, описані Муравйовим в його книзі, були предметом зацікавлень братчиків, особливо Куліша і Костомарова, ми знаємо з їх біографій і спогадів. Свідком зацікавлень Шевченка між іншим являється повість „Близнята", написана влітку 1855 року в Ново-Петровському форті. Шевченко тут з піднесенням згадує про ґанок друкарні Києво-Печерської Лаври, який висить над Дніпровим урвищем і з якого відкривається виключної краси краєвид на річку, на Задніпров'я. „Хто, буваючи в Києво-Печерській Лаврі, не відпочивав на ґанку друкарні, — писав в цій повісті Шевченко, — про того можна сказати, що він був у Києві й не бачив київської дзвіниці. Мені здається, що ніде ніякий зовнішній вид так не доповнить щирої молитви, як вид з ґанку лаврської друкарні. Я довго, а може й ніколи не забуду цього прославленого ґанку". Образ Андрія Первозванного, такого ж просвітителя для наших прапредків, якими були Кирило і Методій для цілого слов'янства, постає в уяві Шевченка при самій згадці про Київ. Тут же поруч зі згадкою про ґанок друкарні Шевченко зазначив, як під впливом уяви про „нев'янучу красу" золотоголового міста на старе серце поета спадає туга і перед ним встає образ Апостола Андрія: „Я переношуся, пише він, у давно минулі віки і бачу його, сивоволосого, поважного, лагідного старця: з писаною великою книгою в руках: він проповідує здивованим дикунам своїм і кровожерним, користолюбним поклонникам Одіна. Який же прекрасний був Ти в цій ризі лагідности і любомудрія, святий мій і незабутній старче!"

Цими зіставленнями ми не хочемо стверджувати, що книжка А. Муравйова про Київ була напевно відома Шевченкові, або іншим братчикам. Ми хочемо лише звернути увагу на забутого свідка пам'ятного в житті Шевченка та його товаришів 1846 року — книгу про Київ 1843 року, яка невідомими шляхами з „золотоголового, садами сповитого й тополями увінчаного Києва" прибилася колись до Нью Йорку і яка становить одну з пам'яток Шевченкових часів, що за часом і обставинами могла бути відома братчикам, бо була в пляні їх інтересів та настроїв.

В. М.

Ярослав Рудницький

ШЕВЧЕНКО И УКРАЇНСЬКЕ МІСЦЕВЕ НАЗОВНИЦТВО

Серед багатьох виявів зв'язаности Шевченкового генія з українським національним життям не на останньому місці стоїть явище формального пов'язання його ймення й прізвища з українським місцевим назовництвом

Як відомо, географічні назви, зв'язані з культом великих осіб, народніх героїв, визначних політиків, національних геніїв — в місцевому назовництві нерідке явище. Именням славного американського президента Вашінґтона охрещено в Америці не менш не більш, а 450 місцевин, гір і рік. В Канаді теж багато назв зв'язаних з іменами окремих постатей з історії Канади.

Та й визначні українські діячі, гетьмани, національно-історичні постаті знайшли своє закріплення на канадійському терені. Назва „Ольга" в Манітобі в'яжеться з іменем княгині св. Ольги, назва оселі „Богдан" у Манітобі з хресним іменням гетьмана Богдана Хмельницького, так, як назва місцева „Мазепа" в Алберті чи Мінесоті в США з прізвищем гетьмана Мазепи, а назва „Петлюра" в Манітобі з прізвищем Симона Петлюри.

Наймєнше назв місцевин у Канаді, зв'язаних із прізвищами поетів, учених, культурних діячів, тощо. З слов'янських відомі тільки російський „Толстой" (давніш до 1911 року — Олеськів) в Манітобі та польський „Коперник" (з давніших „Копервіль" до 1910) та врешті український „Куліш" у Манітобі, названий так у 1917 р. на честь Пантелеймона Куліша.

Як виглядає справа з назвами місцевин, присвячених пам'яті нашого національного генія, Тараса Шевченка?

Треба ствердити, що в Україні назв, зв'язаних із його іменням, досить велика кількість. Тут годиться насамперед назвати такі села, що мають повне прізвище нашого поета. Це — „Тарас Шевченко", село Любецького району, Чернігівської області, село „Тарас-Шевченківка" — Магдалинського району, Дніпропетровської области в Україні, та „Шевченкове" — колишня Керелівка на Звенигородщині.

На еміґрації — за моїми спостереженнями — тепер нема закріпленого ймення Тараса Шевченка в місцевому назовництві. Можливо, що тут тільки деякі місцевини з більшістю українського населення назвали одну з вулиць „Ім. Шевченка" й підписаний був би вдячний, коли б Шановні Читачі цієї статті прислали на адресу УВАН в Канаді відомості про такі факти. Колись були намагання у Вінніпеґу назвати одну з вулиць „Шевченковою" (теперішня: Боровс), але вони ні до чого не довели.

Оленка Гердан

ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ

Живемо в половині двадцятого сторіччя. Наш досвід із кожним роком збагачується. Ми є свідками різних подій життєвого порядку, а поруч з тим — великих і менших діл у науці, літературі й мистецтві.

Усі ділянки розвиваються, удосконалюються. Цей процес проходить під назвою „модернізму" (Модерна література, музика, танець, театр, фільм . . .).

Модернізм, от, хоч би сценічних дій, упрощує форму подачі, відкидає перевантаженість постановки, слова, мімики, руху; відкидає шаблон. Зате концентрується на виразі. Іноді одне невелике мімічне підкреслення слова або речення в такому моменті, де його глядач найменше сподівається — захоплює, допомагає зрозуміти основну думку п'єси, пісні, твору, чи то кинути правдиве світло на характер персонажів, авторів, виконавців.

Перед нашими очима проходили вистави для дітей; не раз багато з нас були „акторами" у різних п'єсах дитячих і недитячих. Ми пам'ятаємо багато дискусій на тему дитячого театру у зв'язку з виховним питанням української дитини. Ця тема й тепер стоїть перед нами, дорослими уже, які в дитячому віці та ранній молодості рвалися грати різні ролі, давати вистави, „робити театр" (Це було й гарне, і приємне зайняття, а передусім — наслідувати старших, тих правдивих акторів — було чимсь небуденним, було вмілістю).

Одначе тепер після багатьох спроб і досвідів у сценічному мистецтві, ми бачимо, що всюди потрібно фахівця, потрібно науки, потрібно підвищення рівня навіть актором, не кажучи вже про звичайних аматорів, які влаштовують імпрезу або для „годиться", або для приємности, або на те, щоб збагатити касу якоїсь організації. А вже якщо брати до уваги педагогічні цілі та виховну сторінку — то тим доцільніші мають стати імпрези, призначені дітям.

Питання „Театру для дітей" розв'язують переважно так, що вибирають здібних, проворніших дітей і вчать їх ролі для вистави. Потім ті діти „грають" на сцені. Не раз прикро дивитися, як такий „актор" силкується пригадати репліку, або рухом підкреслити свою мову. Переважно на гру ніхто з провідників вистави не звертає уваги, бо й сам він некваліфікований до цього діла. Пильнує лише тексту. Звичайно текст мало доходить до дитини-глядача, більше в неї реакції на акцію на сцені.

Вміло повести пробу зуміє лише кваліфікована до цього людина. А скільки українських дитячих вистав готували фахівці сцени? В багатьох випадках пробують цього діла якраз некомпетентні до нього люди.

„Театр для дітей" — справа великої ваги. Так, як дорослі люблять побачити добру п'єсу з добрими акторами сцени (ба, з найліпшими!), так і дітям треба показувати добрі вистави, з доброю, підходящою їм тематикою і з найкращими акторами. А яке явище в нас? Ведемо дітей на вистави, в яких грають діти, зовсім необізнані зі сценою, грою, дикцією, без розуміння акторського діла. Це ще мало, що дитина знає ролю на пам'ять, це доказує лише здібність її ума. А сцена має свої вимоги! Від дітей, які „грають" на сцені, годі вимагати акторського знання, бо ті діти не вчилися в драматичній школі (як, напр., систематично вчаться в школах музики). При цьому ще й не видно вправної режисерської руки, бо дехто вважає, що від дітей „не можна багато вимагати" й сам підготовляє виставу, мовляв, він колись у школі був добрим декляматором чи співаком, — то це вже дає йому право й розкриває всі таємниці ведення вистави з дітьми.

До цього діла може мати доступ людина, ознайомлена фахово зо сценою та грою актора і працею режисера. В протилежномзу випадку зустрінемо більші або менші промахи. От, хочби на виставах для дітей, які проходили в Торонті: „Червона Шапочка", „Царівна Жаба", Свят-Миколаївські Вечори, „Вертепи" та недавно — „Лис Микита". Можна сказати: „Діти вивчили добре свої ролі". Але віддати, напр., характер „Лиса Микити" в людській подобі — до цього замало виголошувати слова; тут потрібна відповідна інтонація голосу та вміння рухатися по сцені підступно, хитро. В цілому вистава „Лис Микита", складена з коротких образів, зробила миле враження.

Бракувало, крім доброго режисера, педагогічних пояснень і модерної постановки. Пояснення могли б бути або перед кожною сценкою, або при кінці вистави. Вони повинні б з'ясувати дітям моральну науку, що виходить із цілости. Дорослий глядач, напр., зрозуміє, що одержати лавровий вінок від Мавпи-Фрузі — це ніяка честь. Але дитина вийде з вистави з питанням, чому злочини проходять безкарно, ще й нагороджують за них?!

Під час переміни декорацій можна б вести дидактичну конверсацію з дітьми: „Чи добре Лис зробив? „Як його покарати?" і т. д. — Це вчить дітей думати самостійно й осуджувати справедливо вчинки та проступки.

Треба підкреслити, що дорослі глядачі не кожну репліку дочули, а вже про дітвору — годі навіть сумніватися, щоб вона чула або розуміла текст. Симпатія деяких дітей виявилася по стороні негідного лиса. Дівчинка, яка грала цю ролю, була дуже мила і знала текст напам'ять, одначе не віддала хитрости, підступної брехливости, злоби при виконуванні своїх поганих учинків, бо цієї вмілости не вказав їй режисер. Дітям лис імпонував і вони вдома казали: „Я — Лис Микита".

Якби на сцену для дитячих вистав ангажувати виключно дорослих і фахових акторів, то й слова й гра їхня легко передавалися б дітям, бо були б виразні. Деяким батькам і деяким виховникам - учителям дуже приємно бачити на сцені своїх дітей, чи учнів. Вони кажуть, що гарно навіть тоді слухати, як дитина шепелявить слова, бо це можна простити. Дитина повинна грати ролю лише дитини. Напр., як у байці трапляється, що вовк украв дитину з поля, під час того, як батьки її жали. Такі дитячі ролі — це здебільшого мізансценові закінчення дії, чи їхній початок, це ролі мімансів, які рідко мають сказати на сцені одне речення або слово, це ролі епізодичні.

Приготувати виставу з дітьми — це велике зусилля, як збоку виступаючих, так і збоку аранжерів. Таке діло відважне, повне посвяти. Одначе воно не може сповнити властивого завдання й недоцільне, як це доказала довголітня сценічна практика. Бо таки дорослі актори заграють краще, а діти більше будуть мати користи, приглядаючись такій виставі, як тоді, якщо вони її самі „грають".

Проблема „театру для дітей" турбує вже довго нас усіх і постали різні погляди суспільних діячів та педагогів на цю справу. Одначе остання опінія більшости педагогів прихилюється до думки, що „Театр для дітей" повинні створити фахові актори, а не самі таки діти. Якщо б у наших більших осередках існували драматичні школи (чи курси) для дітей, і батьки, які замічають непересічні акторські здібності своїх дітей, могли б удержувати такі школи, тоді б діти, учні тих шкіл, дещо вже підготовлені для гри на сцені, могли б пробувати своїх сил у акторському ділі з успіхом і деякою відповідальністю за виконання роль.

Тут хочу привести, як добрий приклад досвідчених акторів, виставу „Лиса Микити", яку давали для дітей у Великому Театрі у Львові визначні польські артисти перед самою війною. Навіть балет горобців та мімічні сцени (ролі статистів) виконували дорослі учні танкових шкіл. Лис чи білочка прямо зверталися до дітей-глядачів із запитанням: „Чи ви знаєте, куди я тепер піду?" Або: „Що тепер мені робити?" А діти піддавали свої власні суґестії у відповідь акторам. Це спонукувало дітей самостійно думати й осуджувати вчинки персонажів на сцені та відгадувати акцію.

У Новому Світі ми знову опинилися перед проблемою „Театру для дітей". Тут умовини настільки кращі, що навчання дітей музики, танку, малярства, скульптури та рецитації охоплює що раз більші громади учнів і є надія, що дбайливі батьки могли б заснувати драматичну школу для молоді. Якщо до цього ще тепер і не прийде, то все ж найдуться артисти сцени, які радо згуртуються під проводом доброго знавця сцени і з поміччю, хоч би заавансованого дещо, аматорів-акторів гратимуть вистави для дітей. Це було б велике діло й поміч у вихованні нашої дітвори.

✝

Ділимось сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в дні 24-го березня 1956 р., помер в Інґольштадті — Німеччина

Д-р прав Василь Лешкович-Бачинський

ур. 1892 р. в Зах. Україні.

Сотник У.Г.А., співредактор „Нового Часу" у Львові, на еміґрації дописувач до укр., амер. і німецьких газет і заступник голови Української Національної Ради.

Спи спокійно Базю, ми ніколи Тебе не забудемо.

РІДНЯ, СЕСТРИ і БРАТИ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 30-го березня 1956 р. по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни упокоївся в Бозі в Йонкерс, Н. Й.

Наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідуньо

бл. п. о. ВАСИЛЬ ЦІХОВЛЯС

Проживши 72 роки трудолюбивого життя.

Покійний був сотрудником у селі Бірчі, повіт Добромиль, а в р. 1919-1942 був парохом в селі Повкинях, повіт Ярослав. Виїхавши на еміґрацію, був душпастиром в таборі в Авсбурзі, Німеччина.

Похорон відбувся в понеділок, 2-го квітня о 8-ій год. рано з грек.-кат. церкви св. Михаїла в Йонкерс на цвинтар св. Марії в Йонкерс, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Безмірним горем прибиті:

Дружина — МЕЛАНІЯ
Доньки — МАРІЯ, ЯРОСЛАВА, ІРИНА, ДАРІЯ, ЛЮБА,
Син — ЗЕНОВІЙ,
Зяті — АНТІН, МИХАЙЛО, ГЕНРИК, РОМАН,
Внуки — МИХАСЬ, МАРТА і АДРІЯН.

З Української Преси

„В РІЧНИЦЮ СМЕРТИ КОМАНДИРА"

„Шлях Перемоги", Мюнхен, з 4 березня ц. р., присвячуючи передову статтю пам'яті Романа Шухевича - Чупринки в 6-ті роковини його геройської смерти, пише:

„Вже сьогодні важко говорити про командира УПА Чупринку, як лише про точно означену особу, що залишилась в пам'яті і спогадах людей, які жили, навчались разом з ним в школах чи змагалися з різнородними окупантами нашої вітчизни. Його особовість безмірно поширилась і стала впарі з кількома іншими українськими мужами сучасности символом незламного змагу нашого народу в боротьбі за національну свободу. Які причини зумовляли саме це, а не інше місце в нашій історії? Вирішним тут став сам характер змагу, який він очолив. Його можна визначити словами Лесі Українки, що стали гаслом для цілого нашого повстанського руху, яким Чупринка проводив: „Хто визволиться сам, той буде вільний, хто визволить другого — в неволю візьме . . ."

„МИ НЕ ЗДАМОСЯ"

„Український Прометей", Дітройт, з 15 березня ц. р., в редакційній замітці під наведеним заголовком, за підписами С. Підгайний і П. Маляр, заявляє:

„Ми не здамося — ось ця фраза була ляйтмотивом, провідною думкою кількагодинної наради представників ДОБРУС-у й СУЖЕРО, керівників Видавництва і Редакції „Українського Прометея" у неділю 11 березня ц. р. у Віндзорі. Здається ще ніколи не було такої надзвичайної атмосфери діловитости, взаємного зрозуміння, глибокої віри в себе і всіх у всіх разом. Ворог хоче нас розламати і розторощити. Ворог хоче нас зліквідувати, бо ми глашатаї правди. Правди про нього, про його незчисленні злочини... Нарада ухвалила створити окремий комітет — Комітет фонду відбудови „Українського Прометея". Нарада обрала Президію Комітету і доручила їй розгорнути в ЗДА і Канаді широку акцію діяльности Комітету . . . Нарада ухвалила зіґнорувати й пустити в непам'ять всі найменші суперечки і непорозуміння. Стати всім одностайно і непослабно діяти, нещадно бити комуністичну потвору . . ."

„ДО ПИТАННЯ КРИЗИ В УНРАДІ

„Українське Слово", Париж, 11 березня ц. р., у статті під повищим наголовком, підписаній ініціялами Р. Д., гостро критикує президента УНР на екзилі д-ра Степана Витвицького й Виконний Орган УНРади у зв'язку з існуючою кризою в У. Н. Раді:

„. . . „Така довготривала криза в Державному Центрі, яку маємо тепер, можлива тільки в нас і то на еміґрації. Немислимо і неприпустимо, щоб в якійбудь державі могла так довго тривати криза, бо стан, який утворюється наслідком довготривалої кризи, вважається переходом від парляментаризму до диктатури... Останній випадок із влаштуванням імпрези 22-го січня у Вашинґтоні, на якій були американські сенатори та конґресмени, але не запрошено президента УНР д-ра Витвицького, є більш, ніж прикрий, бо компромітує наш Державний Центр якраз у Вашинґтоні... В кожній парляментарній системі в такому випадку (себто кризи — прим. Ред.) уряд уступає. А якщо він не хоче уступити, то його до уступлення зобов'язує президент держави. У нас поступлено не по-парляментарному, а покручено справу так, що, мовляв, ніякої кризи нема. І дивне диво, що президент УНР, як правник і знавець конституційного права та старий парляментарист, таку пофальшовану інтерпретацію толерує. Що ж повинен зробити президент, коли не домагався уступлення Виконного Органу? Повинен був скликати надзвичайну сесію УНРади. Бо цього вимагає обов'язок респектувати законність і першим, хто стоїть на сторожі законности, є Голова Держави. Сесія УНРади в такому випадку єдино компетентна розв'язати ту кризу й надати органам Державного Центру знову нормального стану. Але замість цього створено перманентність кризи в Державному Центрі, безпідставно надіючись, що все ж таки ті, що уступили, повернуться назад. Мовляв, головне — це видержати на зайнятих позиціях..."

„ПОЛІТИЧНА БАЗА УНРАДИ Й „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ"

„Українські Вісті", Новий Ульм, з 23 лютого ц. р. у великій статті Ф. Піґіда, боронить тезу, що УНРада є єдиним компетентним осередком консолідації української еміґрації, і підкреслює заслугу „У. Вістей" „щоденним із числа в число пропаґуванням демократичних традицій УНР":

„. . . Виходячи з положення, що 1) поза УНРадою перебуває, властиво, лише частина націоналістичного табору, 2) що членська маса ОУН усіх трьох відламків складається приблизно на 95% з галичан та українців інших західніх земель України і 3) що Галичина і територіяльно і за скількістю населення становить десь біля 10% загальної скількости населення всієї України, — людські кадри, що, так би мовити, стоять за ОУН усіх її відламків, мали б становити приблизно десь десяту частину українського народу. Якщо ж відкинути стару демократичну інтеліґенцію а також досить численну частину молодої галицької інтеліґенції, що весь час іде з демократичним табором, то співвідношення зменшиться десь, мабуть, до 5—7% . . . Таким чином маємо всі підстави припускати, що ОУН стала партією еміґраційною в повному розумінні слова, себто партією без народних мас на батьківщині... Зате маємо цілковите право твердити, що Українська Національна Рада і весь Державний Центр УНР на час окупації України московсько - большевицькою збройною силою має повне моральне право виступати, як єдиний виразник волі є прагнення українського народу на всіх українських землях...".

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ПРАЦЯ — ВАРТА УВАГИ

В суботу, 23-го березня, в Ню Йорку в домівці української молоді відбувся реферат редактора „Смолоскипу" О. Зінкевича на тему: „Стан молоді в сучасній Україні". Тема досить цікава й актуальна для нас, досі, на жаль, в еміґраційній пресі не висвітлена в належній формі. І тому на цей реферат зійшлися слухачі трьох поколінь.

Реферат складався з 4-ох підрозділів, а саме:

1. Стан молоді в повоєнні роки; 2. Релігія і молодь; 3. Формування світогляду української молоді і 4. Зріст революційних антибольшевицьких поглядів серед української молоді.

Слід підкреслити, що ця багатозмістовна й цікава тема була побудована на конкретних фактах, взятих з радія, преси, від втікачів із східньої зони і від різних делеґатів, які перебували за кордоном (спортовці, туристи і т. п.).

Прелеґент зумів подати загальний стан молоді всієї України, і це надало темі об'єктивности і багатогранности. Після доповіді відбулась дискусія, в якій особливий наголос впав на необхідну потребу сполучити працю української молоді на еміґрації, що розпорошена в різних організаціях, в одному координаційному центрі. Це вийшло б на користь українського загалу і нашої молоді поза межами батьківщини.

С. П.

Кожний свідомий українець те кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Студентська Конференція присвячена проблемі не-російських народів Совєтського Союзу

Союз Українських Студентських Товариств Америки при активній співучасті студентських громад Дітройту, Ан Арбор та інших університетів і каледжів Середнього Заходу плянує з'їзд - конференцію українських та інших студентів, присвячену проблемі неросійських національностей Совєтського Союзу. Конференція відбудеться в Вейн Юніверсіти, Дітройт, в суботу 14 квітня 1956, в 3:00 по пол. (Ранком відбудуться наради присв'ячені виключно українській студентській проблематиці та організаційним справам СУСТА, на яких буде присутній голова організації).

Хоч цей з'їзд організують українські студенти, робиться всі заходи про якнайчисленнішу участь студентських представників інших не-російських національностей Совєтського Союзу, як Балтійські країни, Білорусь, Грузія, Вірменія та інші. Очевидно, участь американських та інших чужих студентів в цій конференції є дуже побажана. Сподіваємося, що українські студенти Середнього Заходу візьмуть численну участь в цій конференції та запросять на неї своїх колеґ.

ЯК ЖИВУТЬ НАШІ СКИТАЛЬЦІ

Від одного з мешканців в домі старців в Дорнштадті, коло Ульму в Німеччині, прийшов лист. Зміст його віддзеркалює життя наших скитальців в Німеччині. Зміст листа такий:

„. . . У „старчаннику" настав великий переполох. В німецькій пресі появилася згадка, що поле, на якому побудовано дім для старців, це бувший аеродром і воно має перейти до війська. На цю тему було багато розмов. Всі журилися, що станеться з старцями, які мають такий-сякий притулок на старі літа.

Хоч як тут прикро жити, але все ж є дах над головою й відпадає журба за виживлення. Життя в домі для старців тяжко зрозуміти людям, які там не живуть.

Уявіть собі, що в нашому „старчаннику" є мішанини людей всякої національности, різного стану, виховання, різної культури, різного наставлення і різнородних хворіб.

Жиємо ми по дві особи в кімнаті. Я більше року жив з людиною психічно ненормальною. Це було не життя, а щоденні моральні муки. Вічно є непорозуміння між мешканцями в кімнатах. Я знаю, що в одній кімнаті живе хворий на астму. Він потребує свіжого повітря. Разом з ним мешкає 90-літній старець, якого ніщо не гріє. Він не дозволяє провітрити кімнату і вічно нарікає. Між ними не може бути згоди. В другій кімнаті недалеко мене, мешкає культурний, дуже релігійний пан з п'яницею, що має хронічну недугу шлунку та накидається на всіх огидною лайкою. Проти мене живе кол. придворна дама, що не може уявити собі життя без покоївок. З нею мешкає спаралізована жінка, що не може собі сама дати раду. Тут же знайдете старого політика, що має розрідження мізку. З ним мешкає гістерик сексуально ненормальний. Мій сусід москаль, був. губернатор. З ним мешкає українець, колишній громадський пастух, якого при Гітлері вислала громада на роботи до Німеччини. Є ще цікаве співжиття буддійського священика - калмика з хуліганом - бандитом. Таких прикладів багато. Зарадити їм годі. Нас зовсім не дивує, як хтось поб'є сусіда так, що у нього витече око, або переб'ється рука у людини, що ледве рухається. Я сам бачив, як один зломав палицю на голові сусіда, а той його попоров ножем, саме під Новий Рік. Спліткарству нема кінця. Часто виск і крик. Це хтось з жінок заїхав співмешканку черевиком по фізіономії. Людей здорових все це може вивести з рівноваги. Хочеться втікати і немає куди. Вчора один скаржився, що його співмешканець, під час їди поставив на одинокий спільний стіл „нічну посудину". Він почував себе правим, бо це він робив на своїй половині стола.

Тяжко все описати. Життя в спільних бараках було краще, як тут між „недібраним товариством". Наш директор добра людина, але вона безсильна щось кращого зробити. Я мрію, може за допомогою ЗУАДК-у вирвуся звідси. Є люди, що хочуть мені допомогти і є надія, що приїду до ЗДА. Дай Боже! . ."

Подав Л. Б.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Відділ Вілмінґтон, Делевар

В часі від 1. листопада 1955 до 31. січня 1956 року, слідуючі громадяни міста Вілмінґтону, Делевар, жертвували на „Дар Укр. Інвалідам", на ЗУАДК, КоДУС і УСХС, разом від особи:

По 10 дол.: Д-р Я. і В. Гелети, д-р Олег Слюзар.

По 7 дол.: о. Б. Желехівський, М. Кохан.

По 6 дол.: Мирон Гарванко, Григорій Косовський, Петро Щерба мол., полк. Тимофій Шкарупа.

По 5 дол.: Юрко Балан, Осип Бачинський, Іван Білинський, мґр. Іван Грищушко, Евст. Гусак, Теод. Глинянський, І. і Т. Книгиницькі, Евст. Касіян, Ст. Матвійків, Е. і С. Сахаруки, Йосип Рак, Петро Щербан.

По 4 дол.: інж. Василь Дзюблик, Мих. Гарванко, Василь Майборода.

По 3 дол.: Вас. Дзюбак, Ант. Гарванко, Я. Грицак, Зен. Гузар, Едвард Ґенсьорський, Іван Кіт, Іван Кравчук, Серг. Ковальчук, Мик. Матушкевич, В. і Е. Романишини, Анна Яремчук, Дм. Волошин, П. Зарицький.

По 2 дол.: І. Баланчук, І. Цицик, Евст. Цибак, В. Хома, Марія Федакевич, І. Фіґун, Кат. Гусак, Леон Гнида, Я. Кушнір, Клюб Парохії св. Николая, Я. Корженівський, М. Любунь, Теод. Марущак, Ант. Марущак, Мих. Маєр, В. Петиш, Пукач В., Олекса Паранчак, П. Сухонів, Мир. Скамай, Кат. Стецьків, В. Тиравський, о. О. Улицький, Ю. Затварницький, Олена Шатинська, Пант. Зеленко.

По 1.20 дол.: Карло Мацієвський.

По 1 дол.: І. Вілик, М. Березенко, І. Воровенський, Г. Гончаренко, Г. Гула, С. Кушнір, В. Клапцуняк, А. Лелеко, І. Леньо, Ст. Мізін, Б. Малецький, В. Місера, Дм. Петровський, О. Пундик, М. Починок, П. Стецько, П. Старобранський, А. Середницький, О. Скочипис, І. Возний, Марія Шведа, Н.Н.

Управа Відділу:

д-р Олег Слюзар

Увага! Відділи УНСоюзу з Йонґставн, О. І ОКОЛИЦІ!

З нагоди посвячення прапорів Відд. 230 УНСоюзу, в неділю, 29-го квітня ц.р.

— відбудуться —

в суботу, 28-го квітня 1956 р.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Відділів 140, 218, 230 і 348 з Йонґставн та Відд. 119 з Кембел, О., а також Відд. 74 з Ню Кесел, Па., та Відд. 386 з Шерон, Па.

Збори відбудуться

в Українській залі, під ч. 914 Franklin Avenue, Youngstown, O.

Початок зборів о год. 7-ій вечора.

На зборах промовлятиме заступник гол. предс. УНСоюзу адв. Михайло ПІЗНАК.

Отже всі урядовці згаданих тут Відділів, а також члени повинні обов'язково бути на цих зборах. На зборах можуть бути приявні також і не-члени УНСоюзу.

Комітет Відділів УНСоюзу

ВСЯЧИНА

ПРОЙШЛИ ВУЛИЦЯМИ МІСТ 17,000 МИЛЬ

Подружжя Томас Сторі з Ню Йорку здобуло чемпіонат світу в спорті ходження вулицями міст. Досі впродовж 28-х років воно пройшло вулицями міст всього світу 17 000 миль. Почали вони цей спорт від Ню Йорку, в якому немає вулиці, якої вони не перемаршували б від початку до кінця. Розуміється, що марш по Ню Йорку почали від славного Бродвею. Це подружжя, крім 48 американських стейтів, було вже в Лондоні, Парижі, Мехіко Сити, Торонті, Монтреалі і Бермудах. Тепер має в програмі мандрувати вулицями Бріджпорту в Конектикат. Та, кажуть вони, це дрібниця, бо по Ню Йорку вони мусіли мандрувати 12 років. Подружжя Сторі працює в Ню Йорку, він як інженер, а вона в читальні Колумбійського університету, і воно мандрує тільки під час вільних від праці днів і під час вакацій.

270 ДНІВ ТЮРМИ ЗА НЕПРАВИЛЬНУ ЇЗДУ АВТОМ

Бувший працівник Міського Суду в Ню Йорку Джан Р. Сандерс буде сидіти в тюрмі впродовж 270 днів за те, що був дістав 54 „квитки" за неправильну їзду автом. Він міг заплатити 2,700 долярів гривни, але не мав грошей і пішов до тюрми. Тих „квитків" за неправильну їзду нахапав Сандерс від травня минулого року і аж тепер мусів за них відповідати в суді.

ЕКСПЛЬОЗІЯ ЗБІЖЖЕВОГО ЕЛЕВАТОРА У ФИЛАДЕЛФІ

Після експльозії елеватора у великому збіжжевому магазині у Филаделфії, виникла велика пожежа, що її тільки з трудом пощастило зльокалізувати. Шкоди спричинені експльозією обраховують на 3 мільйони долярів.

Зростає продукція вакцини д-ра Солка

Вашингтон. — Генеральний лікар ген. д-р Лeонард А. Шілі повідомляє, що знову випущено на ринок 3,531,645 доз вакцини д-ра Солка, що разом з попередньою продукцією становить 7,936,155 доз вакцини, звільненої для користування в місяці березні цього року. Це найбільша скількість вакцини, дозволеної в одному місяці від часу, коли уряд почав гостріше контролювати цю вакцину (12 квітня минулого року). Тоді звільнили були в тому місяці 7,974,542 дози цього ліку. Уряд Публічного Здоров'я обрахував, що в цьому році треба б нащепити 53 мільйони осіб: дітей до 15 року життя і вагітних матерів. В квітні, травні і червні мають продукувати по 8 мільйонів доз вакцини, що разом із продукцією з березня дасть коло 32 мільйони доз. З цього виходиться, що не можна буде нащепити всіх осіб (дітей і матерів), які наражені на захворіння на поліо.

Продовжується заколот довкола розвінчання Сталіна

Москва. — Московська „Правда" вперше виступила одверто проти місцевих комуністичних клітин у столиці Грузії Тифлісі. Стаття „Правди", підписана її кореспондентом з Тифлісу, особливо підкреслює невдачу комуністичної партії защепити студентам університету в Тифлісі „комуністичну освіту", однак не згадує нічого про кари, які посипались вже на окремих керівних комуністів у Грузії за ту „невдачу". Очевидно не говориться у тій статті також нічого, як конкретно проявився бунтарський дух грузинських студентів. — На те, що в різних частинах Совєтського Союзу все ще існує заколот у зв'язку з виступом Хрущова проти Сталіна на останньому 20-му з'їзді комуністичної партії СССР у Москві, вказують різні голоси місцевої або станової преси. „Совєтський Флот" нарікає, що на якійсь совєтській базі партійні члени „запомалу включаються в нову партійну лінію". У тому самому дусі пише місцевий комуністичний орґан у Вірменії, домагаючись водночас продовжування боротьби проти націоналізму. У Києві на зборах музик і композиторів виступив В. Довженко з критикою „культу особи". — Популярний в Совєтах ілюстрований тижневик „Оґоньок" оприлюднив світлини маршалів Жукова й Булґаніна з фронту з 1941 року. Закордонні кореспонденти в Москві звернули увагу, що ще рік тому було б цілком неможливо, щоб така світлина появилась денебудь в совєтській пресі — без світлини Сталіна.

Народжується більше число дітей

Вашингтон. — Статистичне Бюро повідомляє, що від 1950 до 1954 року число народжених дітей в цій країні збільшилося на 11.5 відсотка, і це є головним чинником, який збільшує число населення ЗДА. Статистичне Бюро обраховувало число народжених дітей від матерів в окремих групах віку і ствердило, що найбільш збільшилося число дітей, народжених від матерів у віці від 20 до 30 років. Число народжених дітей від наймолодших матерів (у віці від 15-ти до 19-ти років) не змінилося в роках 1950-1954, а число народжених дітей від найстарших матерів (роки 44 до 49) зменшилося на один відсоток.

● 11-го квітня у Видавництві Гарпера виходить книжка п. з. „Вояк, спогади Меттю Б. Рджвея". Передмову до цієї книжки написав генерал армії Дж. С. Маршалл. Спогади починаються висадкою в Европі у 1944 р., а кінчаються часом, коли Ріджвей був шефом штабу.

Сенатор Істленд спровадив втікачів, хоч противиться лібералізації іміґраційного закону

Вашингтон. — Демократичний сенатор із Міссіс. — Дж. Т. Істленд, який постійно противиться лібералізації іміґраційному закону, спровадив родину мадярського втікача, якому виставив ашуренс. Ця родина складається з 41-річного бувшого мадярського громадянина Джосефа Фішера, його дружини Еви, 15-річного сина Джосефа та двох доньок — 13-річної Елізабет та 3-річної Аннемарі. Ця родина працює на фармі сенатора Істленда і мешкає в п'ятикімнатн. дерев'яному домі. Вона прибула до ЗДА з Німеччини на завірення сенатора Істленда, який є єдиним сенатором, на всіх 96 сенаторів, який виставив папери на прибуття до цієї країни. В останньому місяці в сенатора Істленда почала працювати ще одна родина втікачів Альберта Сіверта. Він є бувшим совєтським громадянином, а його дружина бувшою румунською громадянкою. Ця родина має четверо дітей. Сенатор Істленд є завзятим противником лібералізації іміґраційного закону МекКаррана-Волтера, яку запропонував президент Айзенгавер. Журналісти хотіли запитати сенаора Істленда, чому він виступає проти злагіднення нового іміґраційного закону, але не могли його знайти, бо він виїхав на великодні ферії.

НЕРУХОМЕ МАЙНО ЗДА ЗАКОРДОНОМ МАЄ ВАРТІСТЬ 38 БІЛЬЙОНІВ

Адміністрація Загальної Служби у своєму звіті на Сенатській Колісії Видатків стверджує, що ця країна має поза кордонами ЗДА нерухоме майно вартости 38-ох більйонів долярів. Це майно находиться в 108-ох державах і в 8-ох американських посілостях і територіях. На це майно, крім будинків, складаються і 751 мільйони акрів землі. Найбільше тієї землі є в територіях і посілостях ЗДА (Аляска і Зона Панамського Каналу) — бо аж 344 мільйони акрів. Нерухомості в чужих країнах є власністю департаменту оборони.

● Команда американського летунства повідомляє, що в одній з її лябораторій уперше осягнено температуру в 400,000 ступнів Фаренгайта. Таку надзвичайно високу температуру вдалося втримати дуже короткий час: на протязі одної мільйонової частини секунди.

Виявилися помилки в допомозі Латинській Америці

Вашингтон. — Слідча Підкомісія в Палаті Репрезентантів ствердила, що Адміністрація Міжнародної Співпраці подавала невірні статистичні дані про технічну допомогу країнам Латинської Америки. Підкомісія твердить, що Адміністрація натискала на уряди окремих держав, щоб погоджувалися на такі проєкти, які були непотрібні цим урядам, і на які ці уряди не хотіли платити своїх уділів. Підкомісія ствердила, що статистика, яку подавала Адміністрація Міжнародної Співпраці, була невірна; що Конґрес діставав бюджетові пропозиції видатків АМС в дуже загальній редакції, без точного виявлення, на що ці гроші мають бути видані. Підкомісія домагається, щоб вияснити, яку частку мають давати на технічну допомогу ті уряди держав, в яких ця допомога відбувається. Підкомісія Палати Репрезентантів домагається більшої контролі з Вашинґтону та кращого плянування Адміністрації Міжнародної Співпраці.

Загострення при видаванні пашпортів на виїзд закордон

Ню Йорк, Н. Й. — Починаючи з літа цього року всі особи, які схочуть дістати пашпорт на виїзд закордон, мусітимуть складати заяву-присягу, що вони ніколи не були комуністами. Це зарядження департаменту стейту вже тепер проголошено, і воно відноситиметься до 3,000 осіб американських громадян, які щодня вносять прохання про закорд. пашпорт. Ті особи, які не схочуть підписати заяву, не зможуть дістати пашпорту. Від 1-го липня цього року всі особи, які схочуть мати пашпорт, мусять відповідати на такі питання: „Чи ви є членом Комуністичної партії? Чи ви колинебудь були членом Комуністичної партії? Коли так, то визначіть час, коли це було. Адвокат особи, якій вже відмовлено видати пашпорт, заявив, що апелюватиме до Апеляційного Суду, бо, згідно з Конституцією, ніхто не має права питатися американського громадянина, які є його політичні погляди.

Посмертна Згадка

СТЕФАН БАЗАРНИЦЬКИЙ, член Б-ва св. Йосафата Відд. 217 УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., помер по короткій недузі 7-го березня 1956 р., проживши 84 р. Покійний родився 1872 р. у Львові, Зах. Україна. Оставив в смутку дочку Ганю і 4 синів Петра, Семка, Романа, Стефана і 6 внуків. Похорон відбувся 10 березня при участі Членів, Родини і Знайомих з погр. заведення до укр. гр. кат. церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Н. П.!
М. Макусій, рек. секр.

ТАРЗАН, ч. 3643. Голова над п'ятами.

Притаївшись на дереві, пройнята жахом, біла дівчина спостерігала, як дикий булат приготовлявся скинути Тарзана на землю.

Але спритна мавполюдина раптом наставила свої ноги проти Булатових грудей.

Рух джіюджітсу втримав мавполюдину в рівновазі. Тоді Тарзан напружив могутні мускули ніг і післав булата махом в повітря.